

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА

3/2006

ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ
І СПОРТУ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

- 3 *Ярослав Гнатчук.* Взаємозв'язок показників спеціальної фізичної підготовленості та змагальної діяльності кваліфікованих волейболістів
- 7 *Тетяна Містулова, Сергій Пуцов.* Дослідження рівня функціональної підготовленості важкоатлеток високої кваліфікації в змагальному періоді з використанням методики стабілографічного контролю
- 11 *Володимир Платонов, Оксана Шинкарук.* З досвіду підготовки спортивного резерву в Німецькій Демократичній Республіці
- 16 *Сергій Пітенко.* Урахування особливостей будови тіла для формування довгострокової адаптації на фізичні навантаження в процесі спортивної діяльності

ВАЛЕОЛОГІЯ І РЕКРЕАЦІЯ. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ

- 21 *Римма Баннікова, Юрій Бардашевський.* Корекція м'язового тону засобами нетрадиційної медицини в пізній резидуальній стадії дитячого церебрального паралічу
- 25 *Ігор Башкін, Еліна Макарова, Різік Алла Мустафа Хусін Кавакзе.* Роль і місце фізичної реабілітації у загальній системі охорони здоров'я населення
- 30 *Богдан Дикий.* Дослідження відмінності впливу різних методик загартовування при проведенні занять в групах фізичної культури
- 35 *Денис Зубаток.* Проблема вибору виду спорту підлітками з вадами слуху
- 38 *Олена Лазарева, Ірина Жарова.* Особливості методики фізичної реабілітації після хірургічного втручання при міжхребцевих килах
- 42 *Олександр Литвин.* Стан і основні тенденції розвитку системи фізичного виховання в період між першою і другою світовими війнами
- 46 *Тамара Рідковець, Наталія Красна.* Використання сучасних методів реабілітації при шийному остеохондрозі
- 50 *Юрій Усачов.* Об'єктивізація поняття "фізичний стан" в аспекті розвитку системи оздоровчого фітнесу
- 53 *Рада Чудна.* Вестибулярне тренування у фізичному вихованні дітей грудного та дошкільного віку

"Теорія і методика фізичного виховання і спорту" – науково-теоретичний журнал для спеціалістів у галузі фізичного виховання і спорту – наукових працівників, викладачів вузів, тренерів, докторантів, аспірантів, студентів, спортсменів.

Науковий консультант
В.М. Платонов, д-р пед. наук

Головний редактор
Ю.М. Шкребтій, канд. пед. наук

Заступник головного редактора
О.В. Андрєєва, канд. наук з фіз. виховання і спорту

Редакційна колегія:

І.М. Башкін, д-р мед. наук
М.М. Булатова, д-р пед. наук
В.І. Воронова, канд. пед. наук
Л.О. Драгунов, канд. пед. наук
В.О. Дрюков, д-р наук з фіз. виховання і спорту
В.М. Ільїн, д-р біол. наук
В.О. Кашуба, д-р наук з фіз. виховання і спорту
Г.В. Коробейніков, д-р біол. наук
Т.Ю. Круцевич, д-р наук з фіз. виховання і спорту
Г.В. Ложкін, д-р психол. наук
Ю.П. Мічуда, канд. екон. наук
Т.В. Нестерова, канд. пед. наук
Р.В. Чудна, канд. наук з фіз. виховання і спорту
Л.Г. Шахліна, д-р мед. наук
О.А. Шинкарук, канд. пед. наук
А.Г. Яценко, д-р мед. наук

Видання Національного університету фізичного виховання і спорту України
Видається з 1999 р.
Реєстраційний № КВ-3828 від 23.11.99 р.
Україна, 03680, Київ-150,
вул. Фізкультури, 1
Тел. (044) 289 40 92
Факс (044) 287 68 21

СПОРТИВНА МЕДИЦИНА, ФІЗІОЛОГІЯ ТА БІОХІМІЯ СПОРТУ

- 56 *Ольга Бондарець*. Реакція дихальної компенсації метаболічного ацидозу — фактор функціональної підготовленості кваліфікованих веслувальників

БИОМЕХАНІЧНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ І СПОРТІ

- 61 *Віталій Кашуба, Олена Андрєєва, Костянтин Сергієнко, Наталія Гончарова*. Проектування системи моніторингу фізичного стану школярів на основі використання інформаційних технологій
- 68 *Вадим Ніколайчук*. Характерні особливості техніки розбігу стрибунів у довжину на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей

ПСИХОЛОГІЯ, СОЦІОЛОГІЯ, ЕКОНОМІКА І ПРАВО У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

- 71 *Сава Бринзак*. Психологічна сумісність та успішність спортивної команди
- 75 *Геннадій Проценко*. Роль тренера в розвитку міжособистісних відносин у системі “тренер — спортсмен” (на прикладі юних волейболісток)
- 80 *Тетяна Петровська, Володимир Усенко*. Фізичне виховання як засіб соціальної адаптації підлітків із асоціальною поведінкою

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СФЕРІ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ КАДРІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

- 85 *Наталя Бишевець, Тамара Хабінець*. Оцінювання предметних досягнень у вузах фізкультурного профілю в умовах кредитно-модульної системи навчання
- 89 *Сергій Єрмаков*. Стан та перспективи розвитку наукового інформаційного простору у вищих навчальних закладах фізичної культури

© “Теорія і методика фізичного виховання і спорту”, 2006

ВИПУСК ЖУРНАЛУ № 3/2006 ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ
РАДОЮ НУФВСУ
14.07.2006 р., протокол № 14.

ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ ВИЗНАЛА ЖУРНАЛ
ЯК ФАХОВЕ ВИДАННЯ.
Постанова Президії ВАК України № 24-0912 від 09.02.2000 р.

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СФЕРІ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ КАДРІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Наталя Бишевець,
Тамара Хабінець

Оцінювання предметних досягнень у вузах фізкультурного профілю в умовах кредитно-модульної системи навчання

Резюме

Разрабатывается учебная программа по предмету “Информатика” на примере изучения одного из модулей, рассматриваются вопросы оценивания предметных знаний в вузах физкультурного профиля в условиях кредитно-модульной системы обучения.

Summary

The educational program in the development of the “Computer science” subject on an example of separate module studying, and also the questions of an estimation of subject knowledge in high schools of physical culture profile in conditions of credit-modular educational system are considered.

Постановка проблеми.

Удосконалення системи вищої освіти та підвищення якості професійної підготовки фахівців в Україні є найважливішою соціокультурною проблемою, вирішення якої можливе тільки при приведенні освіти у відповідність з новими соціально-економічними вимогами ринкової економіки [6]. Сьогодні якість освіти регулюється Стандартами вищої освіти. Рішенням колегії Міністерства освіти і науки України від 28 лютого 2003 р. (Протокол № 2/3-4) було ухвалено здійснення комплексу заходів для виходу національної вищої школи на міжнародний ринок освітніх послуг та організаційного забезпечення приєднання України до Болонського процесу. Звернемося до українських державних актів, що стосуються розвитку вищої освіти в Україні. Прийнятий Верховною Радою 17 січня 2002 року Закон України “Про вищу освіту” [5] встановлює таку систему стандартів вищої освіти: державний стандарт вищої освіти, що містить перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах (ВНЗ) за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, вимоги до освітніх рівнів вищої освіти, до освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої освіти, галузеві стандарти вищої освіти, що включають освітньо-кваліфікаційні характеристики (ОКХ) випускників ВНЗ, освітньо-професійні програми (ОПП) підготовки, засоби діагностики (ЗД) якості

вищої освіти та стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів, до яких входить перелік спеціалізацій за спеціальностями, варіативні частини ОКХ випускників ВНЗ, варіативні частини ОПП підготовки, варіативні частини ЗД якості вищої освіти, навчальні плани і програми навчальних дисциплін [2, 4].

За будь-яких принципів організації навчального процесу саме системі оцінювання знань належить важлива роль у забезпеченні високої якості освіти та формуванні конкурентоспроможних фахівців. ЗД якості вищої освіти — стандартизовані методики, які призначені для кількісного та якісного оцінювання предметних знань і використовуються при визначенні відповідності досягнення студентом рівня сформованості вмінь рівню, що визначений в ОКХ. Враховуючи положення, що входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору неможливе без запровадження такого багатопільового механізму, як Європейська кредитно-трансферна та акумулююча система (ECTS), завдання, які постають перед освітянами, — забезпечити надійний та об’єктивний контроль знань, що передбачає, з одного боку, встановлення відповідності показників якості вищої освіти показникам, що визначені в державному стандарті вищої освіти, а з іншого, кредитно-модульній системі організації навчального процесу.

Усі перераховані положення безпосередньо стосуються системи підготовки спеціалістів з фізичного виховання і спорту. В

зв'язку з ускладненням діяльності фахівців різного профілю, значно зросли вимоги до їхньої професійної підготовленості. Нині фахівець галузі “Фізична культура і спорт”, крім глибоких спеціальних знань і умінь, повинен мати високий рівень фундаментальної підготовки, вміти використовувати придбані знання в нетривіальних ситуаціях, мати творче мислення [5]. Таким чином, розробка засобів діагностики, які відповідали б означеним вимогам та забезпечували найбільш об'єктивне оцінювання, при якому оцінювання виконує контролюючу й мотивуючу функції, є актуальною проблемою, що потребує невідкладного вирішення [7, 8].

Відповідно до викладених факторів, вдосконалення дидактичного процесу повинно спрямовуватись також і на досягнення ефективності вивчення циклу загальноуніверситетських дисциплін, в тому числі й інформатики, та об'єктивні засоби діагностики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз доступних джерел і матеріалів Інтернет дозволив виділити кілька типів моделей, що визначають стратегію навчання студентів і відповідно до яких визначають рівень отриманих знань. Так, В.П. Беспалько розробив систему діагностичних цілей навчання, в якій рівень освоєння знань і відповідний інструментарій орієнтовані на 12-бальну шкалу оцінок [1].

Крім того заслуговують на увагу моделі закордонних фахівців, що звичайно використовуються для побудови навчальних тренінгів, але можуть мати вагомий вплив і в системі вищої освіти при розробці навчальних програм. Серед них чотирирівнева модель оцінки ефективності навчання, запропонована Д. Кіркпатриком [9], що одержала широке розповсюдження і дозволяє швидко отримати уяву про ефективність навчальних заходів [3], п'ятирівнева модель Дж. Філіпса, що спрямована на

оцінку фінансової сторони навчання, а саме — ефективність вкладень у фахівців [10], а також шестирівнева модель Б. Блюма “Таксономія Блюма”, що робить можливим більш докладну оцінку ефективності навчання [9].

Однак, не дивлячись на те що якість навчання є пріоритетним аспектом підготовки фахівців, у вузах фізкультурного профілю недостатньо уваги приділяється оцінці його ефективності. Найчастіше навчальні програми конструюються без точної фіксації планованих результатів освітнього процесу, що призводить до невідповідності між тим, на що спрямовано навчальну програму, і тим, що студенти отримують в результаті навчання, між теоретичними цілями і фактичними результатами навчання.

Мета дослідження — розробити з фізичного виховання методику оцінювання знань майбутніх фахівців відповідно до кредитно-модульних технологій навчання.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної та спеціальної літератури; вивчення передового педагогічного досвіду; педагогічне спостереження та опитування.

Результати дослідження та їх обговорення. Розглянемо і проаналізуємо названі моделі

оцінки ефективності навчання більш докладно. У 1959 р. американський дослідник Д. Кіркпатрик запропонував чотирирівневу модель оцінки ефективності навчання, що одержала визнання і сьогодні вважається класичною (табл. 1).

Дж. Філіпс додав у модель Кіркпатрика п'ятий рівень оцінки — ROI (віддача від інвестицій у навчання). Його модель сьогодні визнана Американською асоціацією тренінгу і розвитку (ASTD) і використовується в усьому світі. При цьому слід зазначити, що розрахунок ROI дозволяє кількісно виразити поліпшення результативності та якості роботи в результаті навчання співробітників, виразити в грошовому еквіваленті цінність проведеного навчання, визначити повернення на інвестиції у навчальні заходи, а також приймати обґрунтовані рішення для вибору навчальних програм, порівнюючи їхню ефективність.

“Таксономія Блюма” — одна з найбільш відомих класифікацій цілей навчання, створення якої було спровоковано потребою точної фіксації планованих результатів, інакше кажучи, цілей освітнього процесу (табл. 2).

“Таксономія Блюма” складається з трьох частин — сфер, що

Таблиця 1. Модель оцінки ефективності навчання Д. Кіркпатрика

Рівень	Етап	Напрямок оцінювання
I	Реакція учасників	Відношення учнів до вивченого курсу
II	Навченість	Зміни знань учнів у результаті навчання
III	Застосування	Визначення, чи застосовують студенти отримані знання і навички в навчально-професійній діяльності
IV	Результати	Конкурентоздатність фахівця в результаті навчання

Таблиця 2. Модель оцінки ефективності навчання “Таксономія Блюма”

Рівень	Етап	Напрямок оцінювання
I	Знання	Повторення інформації
II	Розуміння	Виклад досліджуваного матеріалу своїми словами
III	Застосування	Застосування отриманих знань у новій ситуації (наприклад, при вирішенні нестандартних завдань)
IV	Аналіз	Поділ вивченого матеріалу на окремі складові, опис його внутрішньої організації
V	Синтез	Комбінування засвоєних знань, формування на їх основі нових конструкцій
VI	Оцінка	Демонстрація відношення, змістовні оцінні судження стосовно вивченого матеріалу, нових даних вивченої галузі

Таблиця 3. Вибір стратегії навчання на прикладі вивчення інформатики відповідно до таксономії Блюма

Стратегія навчання	Сфера		
	когнітивна	емоційна	психомоторна
Мультимедійна лекція	1. Одержання теоретичних знань про використання Інтернет-технологій	1. Усвідомлення	1. Імітація (відтворення)
Дискусії, міркування, дослідження	2. Розуміння основних принципів структуризації інформації	2. Відповідь	2. Формування практичних умінь
Практичне заняття	3. Застосування знань для цілеспрямованого пошуку інформації	3. Визначення можливих способів одержання інформації	3. Формування навички пошуку інформації за найкоротший термін
Використання в реальних ситуаціях	4. Аналіз оптимальних шляхів пошуку інформації	4. Творчий підхід у використанні ресурсів Інтернет для вирішення навчально-професійних проблем	4. Володіння різними способами пошуку і використання інформації
Самостійна (творча) робота	5. Підбір матеріалу для наукової статті	5. Оцінювання різних способів і прийомів роботи в мережі Інтернет	5. Вільне використання Інтернет-технологій для поставленої мети
	6. Підготовка наукової статті для наступної публікації		

перекриваються, які називають ЗУН (знання, установки, навички). В основу запропонованого розташування категорій таксономії покладено принцип ієрархічної залежності: кожна наступна категорія складніша за попередню і обов'язково включає її [1]. Кожна з трьох сфер заснована на передумові про те, що всі категорії всередині кожної сфери розташовані у строго визначеному порядку за ступенем нарощування складності. Ці категорії є послідовними рівнями розвитку студентів у процесі навчання. Така матрична структура дозволяє не тільки оцінити ефективність навчальних програм, а й сконструювати основу для їхнього створення. Система ефективного навчання і його оцінка, особливо в тому випадку, якщо організація спрямована на результати, повинні покривати усі сфери моде-

лі. У підсумку студент виграє від розвитку знань та інтелекту (когнітивна сфера), установок (емоційна сфера), можливості застосувати на практиці отримані навички (психомоторна).

Сформулюємо мету навчання на прикладі вивчення одного з модулів дисципліни "Інформатика" — "Інтернет-технології в навчально-тренувальній діяльності" відповідно до таксономії Б. Блюма (табл. 3).

Предметні знання оцінюються протягом року відповідно до кредитно-модульних технологій навчання і згідно з шестирівневою таксономією Блюма, причому в робочу програму закладено вимоги до знань і умінь на рівнях розуміння, застосування, аналізу, синтезу й оцінювання (табл. 4). Наприклад, студент, який протягом року набрав 70 балів, може, не складаючи іспит, отримати

оцінку "В" за шкалою ECTS та має можливість, склавши іспит, покращити свій результат на 20 балів і отримати найвищий рівень оцінки — "А".

Висновки

1. Аналіз науково-методичної літератури показав, що одним із основних факторів успішної діяльності будь-якої організації, у тому числі освітньої, є результативність її діяльності, досягнення якої можливе за умов системного підходу до керування якістю освіти, що потребує наукового підходу до розробки навчальних програм і оцінювання ефективності навчання.

2. У дослідженні розглянуто різні моделі оцінювання предметних знань, включаючи моделі ефективності навчання Д. Кіркпатрика, Дж. Філіпса, Б. Блюма.

3. Визначено стратегію навчання інформатики відповідно до таксономії Блюма на прикладі вивчення одного з модулів предмету "Використання Інтернет-технологій у фізичному вихованні і спорті", яку наведено у вигляді матриці, елементи якої розташовані в такому порядку, що пасивні методи навчання послідовно змінюються більш активними методами.

4. Розроблено карту оцінювання знань відповідно до кредитно-модульних технологій навчання і згідно з шестирівневою таксономією Блюма.

Таблиця 4. Оцінювання в умовах кредитно-модульної системи контролю знань студентів

Рівень	Оцінювання			
	поточне		екзаменаційне	
	Критерій	Бал	Критерій	Бал
Знання	Присутність на лекціях, відповідь на запитання	10	Результат тестового контролю знань	10
Розуміння	Виконання практичних завдань	60	Виконання практичного завдання	5
Уміння	Виконання самостійних робіт, участь у семінарах, конференціях	10	Висновок до теми, що розглядається	5
Аналіз				
Синтез				
Оцінювання				
Усього	—	80	—	20

Перспективи подальших досліджень. Дослідження слід спрямувати на визначення ефективності навчання, побудованого на основі обраної стратегії.

1. Андреев А.А. Педагогика высшей школы (Прикладная педагогика): Учеб. пособие. В 2 кн. — М.: МЭСИ, 2000. — Кн. 1. — 142 с.

2. Герасимов Е.Н. Системная структурно-логическая технология обучения и ее применение в учебном процессе

в вузах физической культуры. — Челябинск, 2005. — 144 с.

3. Денисова А.В. Применение модели "Таксономия Блума" в оценке эффективности обучения // Управление персоналом. — 2005. — № 12 (118), июнь.

4. Загірняк М. Критичні зауваження щодо введення стандартів вищої освіти в Україні. <http://www.fulbright.kiev.ua/newsletters/08/p05ua.html>, 2006.

5. Закон України № 2984-III "Про вищу освіту" // Голос України. — 2002. — № 43 (2794), 5 березня. — С. 10—15.

6. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: Матеріали першої лекції / Уклад. М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, К.М. Левківський. — К., 2004. — 24 с.

7. Остапенко В.О. Про порядок розробки і впровадження стандартів вищої освіти у ВНЗ України // Тези доповіді на міжвузівській науково-методичній конференції "Проблеми ступеневої підготовки фахівців у контексті Болонської угоди". — Кривий Ріг, 2004. — 28 жовтня 2004 р. — С. 4—8.

8. Солонин С.И., Кортон С.В. Университетское управление: практика и анализ. — 2003. — № 2 (25). — С. 64—69.

9. Kirkpatrick Donald L. (1994). Evaluating Training Programs: the Four Levels. — San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.

10. <http://www.letunovsky.ru/b.tren.php>, 2006.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ

Надійшла 18.08.2006

2—4 листопада 2006 року

Міністерство освіти і науки України

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

проводять VI Міжнародну науково-практичну конференцію

"ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ ТА ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ"

Наукові напрями конференції:

- філософські, історичні, соціально-економічні аспекти розвитку фізичної культури та спорту;
- науково-методичні основи використання засобів фізичного виховання для підвищення працездатності і зміцнення здоров'я різних груп населення;
- сучасна система спортивного тренування та проблеми її вдосконалення;
- проблеми професійної підготовки спеціалістів галузі фізичного виховання та спорту;
- психологічні аспекти фізичного виховання і спорту;
- медико-біологічні проблеми фізичного виховання, фізичної реабілітації та спорт.

Адреса: Україна, 21001, м. Вінниця, вул. Острозького, 32

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського,

Інститут фізичного виховання і спорту

Тел.: (0432) 26-52-40; (0432) 27-57-48

Стан та перспективи розвитку наукового інформаційного простору у вищих навчальних закладах фізичної культури

Резюме

Рассмотрены основные тенденции наполнения и расширения информационного пространства. Показаны пути развития и объединения научных изданий.

Summary

The basic tendencies of filling and expansion of information space are considered. Ways of development and association of scientific editions are shown. The plan of action of a higher educational institution is presented.

Постановка проблеми і аналіз останніх публікацій. Інформаційне забезпечення наукової діяльності у вищому навчальному закладі є невід'ємною частиною системи підготовки фахівців, і особливо науково-педагогічних кадрів. Роль і значення інформаційної складової діяльності навчального закладу набуває особливого сенсу у намірах України ввійти до єдиного європейського освітнього простору. Такий напрям розвитку освіти і підготовки фахівців потребує наявності певних ознак, за якими можна стверджувати, що навчальний заклад має всі можливості інтегруватись до європейських наукових освітніх ресурсів і бути там рівноправним партнером. На жаль, сьогодні всі без винятку вищі навчальні заклади фізичної культури і факультети фізичного виховання не мають відповідної інформаційної бази з точки зору європейського навчального закладу, а саме, її електронної складової. Найбільш важливим напрямом є електронний каталог і повнотекстова база даних, які наводяться для користування не тільки в межах закладу, але і в мережі інтернет.

Не менш важливою проблемою є підготовка фахівців з інформаційних технологій або пов'язана з ними діяльність кафедр. Виникає парадоксальна ситуація, коли вищий навчальний заклад готує фахівців з інформаційних технологій протягом багатьох років і не може створити власну електронну базу даних. Тоді виникає цілком слушне питання щодо доцільності підготовки таких фахівців. Те саме можна стверджувати і про такі факти, коли весь цивілізований світ електронні аналоги

і копії наукових публікацій та досліджень об'єднує у відповідні бази даних і надає до них доступ навіть українським користувачам, а українські заклади такі матеріали навіть і не намагаються концентрувати у вигляді тимчасового електронного сховища або в іншому вигляді. З часом електронні матеріали часто знищуються або знаходяться у авторів. Лише електронні версії авторефератів, дисертацій та науково-дослідних робіт передаються до державних наукових установ, завдяки чому є можливість частину матеріалів переглядати в мережі інтернет або отримати на електронних носіях.

Водночас можна знайти достатню кількість публікацій і наукових досліджень щодо створення і наповнення електронних наукових ресурсів, у тому числі і в галузі фізичної культури і спорту. Наприклад, дисертаційне дослідження Андрющенко О.А. [1], у якому всебічно розглядається сучасний стан та перспективи формування цілісної системи бібліотечно-інформаційного забезпечення галузі фізичної культури і спорту в Україні. Важливого значення набуває практичний досвід розробки електронних каталогів бібліотеки навчального закладу фізичної культури, який викладено в роботі І. Свістельник [8] або існуючий електронний науковий ресурс та технології його розробки і наповнення [5, 6]. В інших галузях є приклади створення баз даних, у яких визначено етапність розвитку й основні фактори інтеграції та інформатизації, що впливають на якість національної системи розповсюдження науково-технічної інформації [4], а також наведено технологічні схеми і напрями створення елек-

тронних бібліотек [2, 7]. Необхідно зазначити і про відповідну наявність нормативно-правових документів, що регламентують напрями розвитку електронних бібліотек та створення баз даних [3]: Закон України “Про електронні документи й електронний документообіг (№ 851-IV від 22.05.2003 р.)” та розпорядження Кабінету Міністрів України “Про затвердження Концепції формування системи національних інформаційних електронних інформаційних ресурсів (№ 259-2003-Р від 05.05.2003 р.)”.

Таким чином, безумовно, що сьогодні існує необхідність створення єдиного для спортивної галузі електронного наукового інформаційного простору. Додатковим підтвердженням такої позиції є інші докази. Наприклад, інформаційна діяльність шести академій фізичного виховання Польщі [9–14] або діяльність наукових видань США та інших країн, які входять до когорти провідних цитованих видань, що відслідковуються інститутом наукової інформації (США, Філадельфія) і розкладаються за рейтингом їх необхідності міжнародній науковій спільноті [<http://www.isinet.com/isihome>]. Але вся біда української спортивної науки у тому, як цей електронний науковий інформаційний простір розуміють більшість вищих навчальних закладів фізичної культури (ВНЗ ФК) і які шляхи вони обирають для його розробки і наповнення.

Навіть поверхневий аналіз наукової діяльності і діяльності фізкультурних вузів України взагалі показує, що більшість з них проводить формування своїх інформаційних ресурсів через навчальний процес. Тобто, навчаючи студентів, готуючи науково-педагогічні кадри (лекції, семінари, практичні заняття, інші види навчальної діяльності, залучення провідних вчених до участі у навчальному процесі тощо) мають спробу через підготовку добре освічених в інфор-

маційних аспектах своєї професії майбутніх фахівців сподіватись, що настане час, коли вони почнуть створювати інформаційний простір та наповнювати його у вузах, який закінчували. На жаль, у такий спосіб українська спортивна наука ще не скоро інтегрується до світових і європейських електронних баз спортивного призначення, не кажучи вже про свою власну базу даних (БД). Таким чином, готуючи фахівців з інформаційних технологій, ВНЗ ФК не можуть створити власні електронні ресурси.

Але світовий інформаційний простір так стрімко і все більше поглинає та притягує до себе ресурси провідних навчальних закладів, що немає часу чекати, поки таким надійним шляхом у спортивній галузі України почнуть з'являтися електронні наукові інформаційні ресурси. Тому є сенс взяти за основу існуючий електронний ресурс [<http://www.nbuv.gov.ua/articles/khhpi>] і спробувати у такий самий спосіб розробити або об'єднати ресурси фізкультурних вузів. Визнанням доцільності існування зазначеного ресурсу є зацікавленість щодо технології його наповнення, яку виявляють відповідальні за підтримку БД від Європейського союзу особи (перші контакти відбулись у вересні 2005 р.). Важливим є запрошення до співпраці засновників зазначеного ресурсу Центром стратегічних досліджень Росії саме з питань створення і об'єднання інформаційних електронних ресурсів України і Росії за міжнародними стандартами (квітень 2006 р.). Створений ресурс щодоби відвідує до 200 користувачів. Якщо порівняти зі звичайною бібліотекою, то до фахових видань на паперових носіях у бібліотеках ВНЗ ФК щоденно звертаються до 5 читачів. Іноді цей показник вищий, наприклад, при проведенні наукового конгресу в Національному університеті фізичного виховання і спорту України.

Таким чином, сьогодні ми маємо невтішні перспективи щодо створення наукових інформаційних баз даних. Щодо

БД навчального, управлінського та іншого призначення, то поки не буде працювати наукова база даних, про інші не може бути й мови.

Мабуть, напрям, коли через підготовку кадрів з інформаційних технологій та відповідного навчання магістрів, аспірантів, докторантів, є більш обґрунтований і надійний. Але він надто довгий порівняно зі стрімким розвитком інформаційних технологій. Поки ВНЗ за 4–5 років підготує знаного фахівця, технології та підходи вдосконалюватимуться не один раз. Тому потрібно у короткий термін відкрити ресурс і починати наповнювати його. Справа саме не стільки у відкритті ресурсу, скільки у його наповненні. Відкрити можна за один день або за декілька хвилин. Тут немає проблем. Проблема — чим його наповнити; з цього приводу буде багато роботи у ВНЗ ФК та факультетів фізичної культури, тим більше, що є позитивні зміни. Наприклад, поява в мережі інтернет електронних ресурсів ще двох фахових видань, хоча і без наявності пошукового апарату за ключовими словами [<http://www.infiz.lviv.ua>; <http://www.ovc.kharkov.ua/tpfv.htm>].

Щодо конкретних пропозицій і плану дій, то напрям слід обирати такий:

1. Не акцентувати увагу на підвищенні якості навчання, наприклад, запросивши читати лекції або проводити заняття відомих фахівців та професорів, і відкласти це на наступні етапи.

2. *1 етап.* Технологія створення електронного наукового інформаційного ресурсу повинна бути такою. За 2–3 місяці у мережі інтернет повинні з'явитись БД частини фахових видань ВНЗ ФК. Стандарт подання інформації — тільки міжнародний і у співпраці з Національною бібліотекою України імені В.І. Вернадського (НБУВ). Одночасно розпочати розробляти і впроваджувати проект — електронна бібліотека навчального закладу на власній території і комп'ютерному обладнанні. Мінімальний комплект і заходи: встановити комп'ютер-

ний клас 5—8 комп'ютерів, 2 комп'ютерних комплекси для надання платних послуг, адміністратор — 1, інженер — 1, бібліотекар — 1—2 (вони повинні добре розумітись на комп'ютерному обладнанні). Підключення до мережі інтернет. Ввести в дію протягом не більше шести місяців. Все залежить від фінансування і можливостей ВНЗ. Раніше — сенсу немає, бо поки нічим заповнювати систему.

3. Створити групу, яка спроможна у зазначений термін розмістити у мережі інтернет частку фахових видань ВНЗ. Девіз для групи — мінімум CD-носіїв, дискет і флешек при спілкуванні і співпраці. Перевага надається електронному листуванню і передачі даних за електронною поштою. До складу групи входять: один керівник, один співробітник ВНЗ (має доступ до електронних версій фахових видань, вміє сканувати і обробляти статті, працює з версткою програми, графічними програмами, обов'язковим є знання української, бажано англійської), один співробітник НБУВ. Питання оплати праці вирішує вуз. Чим більше співробітників, тим краще, їх можна залучати з інших міст. Місце роботи такого співробітника — мережа інтернет, а тому де він мешкає — значення немає.

4. Зобов'язати редакторів або відповідальних за фахові видання подати електронні копії видань до групи. Якщо їх немає, надати паперові видання для сканування і переведення в електронному вигляді. Розпочинати слід з видань, які вийшли з друку 1—1,5 року потому або пізніше. Провести нараду з редакторами і технічним персоналом, що зайняті зібранням статей, щодо складання статей і електронних копій за єдиною формою. Це зменшить подальші витрати часу на розміщення їх у мережі інтернет. Обов'язково дотримуватись терміна подання підписних видань в мережі інтернет, а саме, через 1—1,5 року після їх видання, а якщо видати раніше — це може призвести до фінансових збитків.

5. Готувати електронні версії видань у спосіб, який відрізняється від того, що потрібен для мережі інтернет, тобто скласти БД з подальшим її застосуванням як систему інтелектуального пошуку інформації, яку можна використовувати для експертизи наукових робіт. Для цієї БД потрібен ноутбук, вартість якого близько 1600 \$. Передбачити розробку оригінальної програми для обробки та інтелектуального аналізу текстів з БД. Оскільки аспірант після захисту передає електронну версію автореферату і дисертації до інституту інформації (де їх просто крадуть і продають через мережу інтернет), зобов'язати їх залишати копії у спеціалізованій раді. Спробувати залучити до БД також електронні версії авторефератів і дисертацій з інших спеціалізованих рад.

6. Фактично по зазначеній вище технології ВНЗ швидко розміщує свої наукові видання і одночасно зберігає їх електронні аналоги та все електронне листування у себе і у будь-який час може винести їх на свою власну територію, створивши свою власну БД. Надалі необхідно передбачити таке: більш старі видання віддавати у безкоштовне загальне користування, а більш свіжі надавати за платню з доступом по паролю до БД.

7. *II етап.* Піддати ретельному контролю анотації статей у виданнях англійською мовою. Мета — створити англійськомовну пошукову систему, яка існує паралельно з українсько-російськомовною. Після початку роботи англійськомовної пошукової системи у БД розпочати роботу з інтегрування власної бази до Європейських. Перший крок — це підготовка, власна експертиза і подальша реєстрація наукових видань у центрі ISSN (Франція). Це дасть можливість уникнути (мабуть частково) сплатити за підписку на світові електронні журнали, але надавши свій ресурс європейським базам можна сподіватись на безкоштовний доступ до частки міжнародної БД.

8. Після наповнення БД достатньо спробувати об'єднати ресурси інших ВНЗ — засновників

фахових видань. Якщо її немає, то через Міністерство України у справах сім'ї, молоді і спорту зобов'язати створити такі ресурси. Як приклад, показати свою БД. Вести таку політику: БД потрібна в першу чергу користувачам, а не ВНЗ. Залучити науковців безкоштовними ресурсами звертатись до БД ВНЗ, поступово зтягаючи їх у свою наукову "павутину" у добромому розумінні слова. БД ВНЗ повинна стати як допінг і необхідність для молодих науковців внаслідок легкодоступності і привабливості цілодобово і, саме головне, — "умовно безкоштовно" отримувати інформацію. Водночас спробувати у легкій, ненав'язливій формі надавати молоді інформацію, важливу для ВНЗ, з метою ознайомлення якомога більшої кількості науковців. Таким чином можна вийти на створення деякого "наукового монстра" в мережі інтернет, без якого не може обійтись жоден науковець в Україні.

9. Лише коли буде створено повнофункціональну БД, можна розглядати питання розміщення у ній інформаційних ресурсів навчального, управлінського та іншого спрямування. Можна створювати і паралельний ресурс навчального характеру, але цим, бажано, щоб займалась інша група.

10. Окремо слід звернути увагу на розміщення в мережі інтернет повнотекстових матеріалів наукових конференцій, проведення інтернет-конференцій. Приклад такої діяльності той, що в мережі інтернет вже два роки існує ресурс (<http://www.sportsscience.org>), що притягує до себе молодих науковців, і не тільки їх. Окрім цього є багато корисного для засновника ресурсу, тобто ВНЗ.

11. Розмістити в БД відомості про захист дисертацій, наприклад, зміст, вступ та анотації до автореферату.

12. *III етап.* Фахові видання ВНЗ у повноцінній БД піддати

ретельному контролю з метою подальшої передачі їх на експертизу до Інституту наукової інформації (США). Якщо хоча б одне з них підпаде під пильне око цієї установи і буде у рядках світових цитованих видань, це буде значний успіх для ВНЗ ФК. Фактично, це всесвітнє визнання видань.

Передбачити наступне:

1. Видання реферативного журналу галузі.

2. Співпраця з ВНЗ Росії у разі, якщо ВНЗ має електронні версії публікацій російською мовою.

3. Проведення дослідження з визначення імпаکت-фактору видань ВНЗ, які отримали ISSN. Разом з Міністерством освіти і науки України та Мінмолодьспортом України розробити або уточнити методіку визначення наукового вкладу вченого за індексом цитування його праць та з урахуванням національних особливостей наукової діяльності в Україні.

Підтвердженням зазначених позицій є той факт, що в провідних країнах світу існує практика, коли поряд з паперовою версією наукового видання обов'язково подається його електронна версія в мережі інтернет. Так, за адресою <http://www.tandf.co.uk/> представлено посилання на 80 журналів, які вийшли у 2006 році або вийдуть у 2007. Серед них є видання, що можуть стати корисними для кафедр фізичної реабілітації і спортивної медицини ВНЗ ФК. Наприклад, офіційний журнал міжнародного товариства фізичної і реабілітаційної медицини — "Disability and Rehabilitation: Assistive Technology" (засновник — <http://www.isprm.org/>). Особливість цього журналу, заснованого у 2006 році, у тому, що журнал попередньо зареєстровано у міжнародному центрі ISSN (Франція). Про це свідчать такі дані: Print ISSN: 1748—3107, Online ISSN: 1748—3115. Це означає, що журнал має дві версії видання: паперову і електронну.

Те саме можна сказати і про журнал "Global Public Health" (засновник — <http://www.global-health.org/>), який теж має відповідні реєстраційні номери: Print ISSN: 1744—1692. Online ISSN: 1744—1706 та видання "Journal of Rehabilitation Medicine" (<http://www.ingentacon-nect.com>) з реєстраційними номерами Print ISSN: 1650—1977. Online ISSN: 1651—2081. Видання, які будуть виходити у 2007 році, вже заявлені в мережі інтернет і також мають реєстраційні номери: Наприклад, журнал "Health Psychology Review" (засновник — <http://www.ehps.net/>), Print ISSN: 1743—7199. Online ISSN: 1743—7202.

Фактично у цих журналах названо орієнтири для фахових видань України — українське періодичне фахове видання відповідно до міжнародних стандартів повинно мати дві версії (паперову і електронну в мережі інтернет), а також пройти реєстрацію в центрі ISSN. Сьогодні тільки одне видання галузі має таку реєстрацію [<http://www.nbuv.gov.ua/articles/khphi/>; ISSN 1818—9172 (Print); ISSN 1818—9210 (Online)]. Окрім цього, обов'язковою умовою для включення наукового видання в обробку в ISI (Science Citation Index, SCI) є така вимога: журнал повинен бути англomовним або, принаймні, містити переклад на англійську мову назви статті, її анотацію й ключові слова (<http://sunweb.isinet.com/isi/index.html>). Є також вимоги до кількості років видання, його доступності тощо. Останній показник поки недосяжний для наукових видань галузі, є дуже далекою перспективою і потребує нових підходів в оцінці наукових досягнень та форм подання інформації.

Що стосується проблем об'єднання електронних ресурсів галузі, то підтвердженням правильності викладених позицій є робота бібліотек академії фізичного виховання Польщі, які мають однакові підходи до подання і пошуку інформації через мережу інтернет. Фактично, у кожному польському навчальному закладі створено власний

електронний ресурс, передбачивши у ньому посилання на ресурси інших навчальних закладів та європейські бази даних [9—14].

Висновок

Таким чином, для ВНЗ ФК і факультетів фізичної культури існують всі умови щодо створення інформаційної повнотекстової електронної наукової бази даних, в основу яких покладено існуючий ресурс та електронні версії спеціалізованих фахових видань, що затверджено ВАК України.

Перспективи подальших досліджень. У перспективі слід провести аналіз фахових видань з інших галузей, наприклад, педагогічних та медичних наук, на предмет наявності інформації з проблем фізичного виховання і спорту та електронних версій фахових видань відповідного напрямку з метою включення їх до електронної бази даних галузі.

1. Андрющенко О.А. Система бібліотечно-інформаційного забезпечення галузі фізичної культури і спорту в Україні: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. — Харків, 2003. — 20 с.

2. Баркова О.В. Електронні ресурси як об'єкт універсальної електронної бібліотеки // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2004. — № 2. — С. 75—80.

3. Державна програма розвитку діяльності Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського на 2005—2010 роки. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1085).

4. Дерлеменко В.В. Система розповсюдження сільськогосподарської науково-технічної інформації в Україні: створення вітчизняної концептуальної моделі: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 07.00.08 / Харк. держ. акад. культури. — Харків, 2005. — 44 с.

5. Єрмаков С.С. Складові наукового електронного простору і можливості їх об'єднання у єдиний галузевий Інтернет-ресурс // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: 36. наук. праць. — Вип. IV. — Рівне, 2006. — С. 24—31.

6. Єрмаков С.С. Фахові видання як складова євроінтеграційного процесу спортивної науки // Теорія та методика фіз. виховання. — Харків, 2006. — № 1. — С. 22—29.

7. Крепкова Е.Л. Библиотечный сайт как информационный портал // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: 8-я Международная конференция "Крым-2001": Материалы конференции — М., 2001. — Т. 1 — С. 215—216.

8. Свістельник І.Р. Новітні технології у структурі інформаційного забезпечення фізкультурної освіти // Теорія та методика фіз. виховання. — 2006. — № 1. — С. 29—31.

9. <http://bg.awf.wroc.pl/pl/index1.html>.

10. <http://biblioteka.awf.poznan.pl/>.

11. <http://biblioteka.slam.katowice.pl/>.

12. <http://www.awf.edu.pl/>.

13. <http://www.awf.krakow.pl/jedn/biblfr.htm>.

14. <http://www.expertus.awf.gda.pl/e/>.

Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Харків

Надійшла 21.06.2006

23—24 листопада 2006 року

Міністерство освіти і науки України

Міністерство України у справах сім'ї, молоді і спорту

Національний олімпійський комітет України

Олімпійська академія наук

Харківська обласна держадміністрація

Харківська державна академія фізичної культури

проводять VIII Міжнародну науково-практичну конференцію

“ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ ТА ЗДОРОВ'Я”

Наукові напрями конференції:

- сучасні особливості змагальної діяльності і спортивної підготовки;
- медико-біологічні аспекти фізичної культури і спорту;
- сучасний олімпійський спорт, олімпійський рух;
- рухова активність різних груп населення і здоров'я;
- рекреація, масовий спорт і здоров'я людини;
- інформаційне забезпечення фізичного виховання і спорту;
- проблеми вищої освіти у ВНЗ фізичної культури;
- науково-методичні основи фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах;
- проблеми кадрового забезпечення галузі фізичного виховання і спорту;
- новітні технології навчання;
- продовжена освіта і підвищення кваліфікації фахівців;
- філософські, історичні, соціально-економічні аспекти розвитку фізичної культури і спорту;
- психологічні й управлінські аспекти фізичного виховання і спорту;
- проблеми фундаменталізації і випереджальної освіти у ВНЗ фізичної культури;
- оздоровча і спортивна робота з неповносправними і ветеранами.

Адреса: Україна, 61022, м. Харків, вул. Клочківська, 99

Харківська державна академія фізичної культури

Тел.: (057) 705-23-07

E-mail: infiz@kharkov.ukrtel.net

THEORY AND METHODS

OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

3/2006

THEORY AND METHODS OF ATHLETES' PREPARATION

- 3 *Gnatchuk Y.* Relationship between indices of special physical fitness and competitive activity in skilled volleyball players
- 7 *Mistulova T., Putsov S.* Study of the functional fitness level of top level female weightlifters during competitive period with utilization of the methods of stabilographic control
- 11 *Platonov V., Shynkaruk O.* From experience of sports reserve preparation in German Democratic Republic
- 16 *Pitenko S.* Consideration of the body constitution peculiarities for formation of long-term adaptation to physical loads in the process of sports activity

VALEOLOGY AND RECREATION. PHYSICAL EDUCATION OF DIFFERENT POPULATION GROUPS. PHYSICAL REHABILITATION

- 21 *Bannikova R., Bardashevsky Y.* Correction of muscle tone by means of non-traditional medicine during late residual stage of cerebral palsy in children
- 25 *Bashkin I., Makarova E., Kavakze R.* Role and place of physical rehabilitation in general system of health care
- 30 *Dykyi B.* Study of the difference in impact of different methods of tempering during sessions in physical culture groups
- 35 *Zubatok D.* Problem of selecting sports event by children with impaired hearing
- 38 *Lazareva O., Zharova I.* Peculiarities of physical rehabilitation methods after surgical intervention
- 42 *Lytvyn O.* Major trends of physical education system development in the period between the first and the second World War
- 46 *Ridkovets N., Krasna N.* Utilization of current methods of rehabilitation during cervical osteochondrosis
- 50 *Usachov Y.* Objectivisation of the notion of "physical state" in the aspect of development of the health-related fitness system
- 53 *Chudna R.* Vestibular training in physical education of infants and pre-school children

SPORTS MEDICINE, PHYSIOLOGY AND BIOCHEMISTRY OF SPORT

- 56 *Bondarets O.* Response of pulmonary compensation of metabolic acidosis — factor of functional fitness of skilled rowers

BIOMECHANICAL AND INFORMATIONAL TECHNOLOGIES IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

- 61 *Kashuba V., Andreyeva O., Sergienko K., Goncharova N.* Projecting the system of physical state monitoring in school children on the basis of information technologies utilization

"Theory and Methods

of Physical Education and Sports" — scientific-theoretical journal for specialists in Physical Education and Sports — researchers, lecturers, coaches, doctorate students, graduate students, students, athletes.

Scientific Advisor
V.M. Platonov

Editor-in-chief
Yu.M. Shkrebtii

Assistant Editor-in-chief
O.V. Andreyeva

Editorial Board:
I.M. Bashkin
M.M. Bulatova
R.V. Chudna
L.O. Dragynov
V.O. Dryukov
V.M. Ilyin
V.O. Kashuba
H.V. Korobeynikov
T.Yu. Krutsevych
G.V. Lozhkin
Yu.P. Michuda
T.V. Nesterova
L.G. Shakhlina
O.A. Shynkaruk
V.I. Voronova
A.G. Yashchenko

Edition of National University
of Physical Education and Sport of Ukraine

Issued since 1999

Registration KB-3828 of 23.11.99
1, Fizkultury Str., 03680,
Kyiv-150, Ukraine;
Tel. (044) 289 40 92
Fax (044) 287 68 21

- 68 *Nikolaychuk V.* Peculiarities of running approach techniques of long jumpers at the stage of maximum realization of individual capacities

PSYCHOLOGY, SOCIOLOGY, ECONOMY AND LAW IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORT SPHERE

- 71 *Brynzak S.* Psychological compatibility and success of sports team
- 75 *Protsenko G.* The role of coach in development of interpersonal relations in the system "coach-athlete" (on the example of young female volleyball players)
- 80 *Petrovska T., Usenko V.* Physical education as the means of social adaptation of teenagers with social behaviour

INNOVATIONAL PROCESSES IN THE SPHERE OF TRAINING AND RETRAINING OF PHYSICAL CULTURE STAFF

- 85 *Byshevets N., Habinets T.* Estimation of achievements in higher educational institutions of physical culture profile under conditions of credit-and-module system of education
- 89 *Yermakov S.* State and perspectives of development of scientific informational space in higher educational institutions of physical culture

Issue of journal № 3/2006 was approved by Scientific Council of NUPESU on 14.07.2006, protocol № 14.

SUPREME ATTESTATION COMMISSION OF UKRAINE RECOGNIZED THE JOURNAL AS A SPECIALIZED EDITION
Decision of SAC of Ukraine № 24-0912 of 09.02.2000

Усі права захищено.

Це видання, а також частина його можуть бути відтворені тільки з письмового дозволу видавця. Посилання на журнал при цьому обов'язкове. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв та інших відомостей несуть автори публікацій.

За зміст рекламних публікацій відповідає рекламодавець

Редактор — *Алевтина Ніколаєва*
Комп'ютерна верстка — *Алла Богдан*

Підписано до друку 20.10.2006 р. Формат 64 × 84 1/8.
Папір офсетний. Гарн. Прагматика. Ум. друк. арк. 11,16.
Ум. фарбо-відб. 11,63. Обл.-вид. арк. 11,96. Тираж 400.
Зам. ____.

Видавництво Національного університету
фізичного виховання і спорту України "Олімпійська література"
Україна, 03680, Київ-150, вул. Фізкультури, 1

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
Серія ДК № 2078 від 27.01.2005 р.

Віддруковано в ДМП "Полімед"
Україна, 01021, м. Київ-21, вул. Грушевського, 7

СВКІ № 78 від 30.06.2005 р.

© "Теорія і методика фізичного
виховання і спорту", 2006

**Вимоги до написання статей у журнал
"Теорія і методика фізичного виховання і спорту"**

1. Стаття повинна бути написана українською мовою (як виняток, для іноземних громадян допускається подання статей російською мовою).
2. Не більше двох авторів.
3. Текст і графічний матеріал подаються в одному примірнику на дискеті та роздрукованими на папері.
4. Обсяг статті 8—12 сторінок, до складу яких входять: текст, рисунки (не більше двох), таблиці (не більше двох), список літератури (не більше 10 джерел). Таблиці, рисунки і підписи до них друкуються на окремих сторінках. Стаття подається з резюме, написаним російською та англійською мовами, обсягом до 60 слів.
5. На початку статті слід указати її науковий напрям:
  - актуальні проблеми у галузі фізичного виховання і спорту;
  - теорія і методика підготовки спортсменів;
  - спортивна медицина, фізіологія та біохімія спорту;
  - валеологія і рекреація. Фізичне виховання різних груп населення. Фізична реабілітація;
  - психологія, соціологія, економіка і право у сфері фізичного виховання і спорту;
  - інноваційні процеси у сфері підготовки та перепідготовки кадрів з фізичної культури;
  - біомеханічні та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті.
6. Текст друкується на білому папері через 1,5 інтервала, шрифт 14 pt, формат Windows/Word 6.0/7.0 на одній стороні стандартного аркуша. Поля: зліва — 3 см; справа — 1 см; зверху і знизу — по 2,5 см. Сторінка містить 29—30 рядків.
7. Побудова статті:
  - постановка проблеми, аналіз останніх досліджень і публікацій, зв'язок теми з важливими науковими чи практичними завданнями;
  - мета досліджень;
  - методи, організація досліджень;
  - результати досліджень та їх обговорення;
  - основні висновки та перспективи подальших розвідок з даного напрямку;
  - рекомендації;
  - список літератури.
8. Математичні та хімічні формули, символи повинні бути чітко написаними і розміченими.
9. Список використаної літератури укладається в алфавітному порядку на окремій сторінці; посилання в тексті наводять цифрами у квадратних дужках (наприклад, [2]).
Порядок оформлення:
  - для монографій — прізвище та ініціали автора, назва книги, місце видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок;
  - для статей в журналах і збірниках — прізвище та ініціали автора, повна назва статті, стандартно скорочена назва журналу або збірника, серія, рік видання, том, номер випуску, сторінки, на яких вміщено статтю.
10. Наприкінці статті на окремій сторінці додаються відомості про авторів: повна назва установи, де працює автор; прізвище, ім'я, по батькові — повністю (а не лише ініціали); поштовий індекс, адреса; номер телефону службовий та домашній.
11. Стаття обов'язково повинна бути підписана авторами.
12. Вартість послуг за видання — 50 грн.
13. Адреса: Україна, 03680, Київ-150, вул. Фізкультури, 1.